Bijlage 1 - Uitvoeringstoets Slimmer Straffen - Rvdr/Rechtspraak

Beschrijving toekomstige situatie

1. *Beschrijf op hoofdlijnen hoe u de beoogde uitvoeringstaken verwacht te realiseren, inclusief benodigde processen en technologie.*

Het Wetsvoorstel introduceert elektronische detentie (hierna: ED) als nieuwe hoofdstraf. Voor de Rechtspraak betekent dit dat de rechter in specifieke strafzaken ED kan opleggen (in het bijzonder als alternatief voor korte gevangenisstraf). Om een weloverwogen besluit te kunnen nemen over het al dan niet opleggen van ED moet de rechter kennis hebben genomen van het advies van de reclassering over toepassing van ED: is de persoon van de verdachte en zijn diens omstandigheden (huisvesting, gezin/familie, etc.) en achtergrond geschikt voor bestraffing via ED? Door de juridische ondersteuning en de rechter zal het reclasseringsadvies over ED bestudeerd moeten worden. Verder zal de mogelijkheid van ED ook ter zitting besproken moeten worden en zal er in het vonnis aandacht voor moeten zijn (wordt ED opgelegd en zo ja, onder welke (bijzondere) voorwaarden).

E.e.a. heeft tot gevolg dat de behandeltijd van specifieke strafzaken - strafzaken waarin het opleggen van ED overwogen wordt - beperkt toeneemt.

Verder is de verwachting dat het Wetsvoorstel tot een structurele toename van het aantal raadkamerzaken leidt. Dit vanwege de bezwaarprocedure (tegen omzetting ED) en de procedure bij gewijzigde omstandigheden van de verdachte. Anderzijds is er een beperkte afname van strafzaken voorzien vanwege de ruimere mogelijkheid van OM-afdoening als gevolg van de verruiming van de mogelijkheid tot het opleggen van taakstraffen.

Veranderanalyse

2. *Geef aan hoe u voldoet aan het wettelijk kader, randvoorwaarden en principes zoals vastgelegd in het concept wetsvoorstel.*

Zoals gebruikelijk zullen de gerechten – na zekerheid over inwerkingtreding van het Wetsvoorstel - middels een wetgevingsbericht geïnformeerd worden over de inhoud van het Wetsvoorstel.

3. *Beschrijf de flexibiliteit binnen uw organisatie bij fluctuaties in werkvolume (inclusief onzekerheidsmarge).*

N.v.t.

4. *Geef aan hoe bestaande kennis en competenties hergebruikt worden en welke aanvullingen nodig zijn.*

N.v.t.

5. *Welke bijkomende randvoorwaarden stelt u aan de uitvoering van de beoogde taken?*

N.v.t.

6. *Hoe worden veranderingen gecommuniceerd en geaccepteerd door medewerkers om weerstand te minimaliseren?*

Zoals gebruikelijk zullen de gerechten – na zekerheid over inwerkingtreding van het Wetsvoorstel – middels een wetgevingsbericht geïnformeerd worden over de inhoud van het Wetsvoorstel.

Informatievoorziening

7. *Welke data heeft u nodig van andere uitvoeringsorganisaties om uw taken efficiënt uit te voeren?*

N.v.t.

8. *Wordt er gebruik gemaakt van AI of algoritmen? Indien ja, beschrijf hun rol.*

N.v.t.

9. *Welke informatiesystemen worden beïnvloed door dit concept wetsvoorstel en wat is hun impact op de uitvoering*

In de primair processystemen GPS en NIAS (t.z.t. voor de Rechtspraak vervangen door BAS) dient ED als nieuwe hoofdstraf te worden ingeregeld. Het inregelen van een nieuwe hoofdstraf vraagt relatief veel aanpassingen in genoemde informatiesystemen. Het gaat om eenmalige/incidentele aanpassingen en werkzaamheden. Om het wetsvoorstel uit te kunnen voeren moet het o.a. mogelijk worden gemaakt dat het volgende in de primair processystemen kan worden geregistreerd:

- de duur (bestaande tabel van uren taakstraf moet daar tevens voor worden aangepast);
- de verblijfslocatie;
- de vervangende hechtenis of jeugddetentie (de bestaande omrekentabel van de taakstraf wijkt af van de omrekentabel die hoort bij de elektronische detentie, er zullen dus nieuwe omrekentabellen moeten worden gemaakt in GPS en NIAS);
- de van toepassing zijnde algemene en evt. bijzondere voorwaarden. Hierbij moet een koppeling gemaakt worden met de andere sancties, bijv. om te kunnen bezien er sprake is van aftrek.

Ook moet er in GPS een nieuwe bezwaarschriftprocedure worden ingeregeld.

De inschatting van de ICT-dienstverlener voor de Rechtspraak (IVO) is dat het aanpassen van GPS een implementatietermijn van minimaal 6 maanden kent. Het aanpassen van NIAS is minder ingrijpend en kan sneller. Waarschijnlijk ten overvloede wordt hierbij opgemerkt dat het werk aan de IV-implementatie pas kan starten wanneer het wetsvoorstel definitief door het parlement is aangenomen.

Kosten en inzet

10. *Wat zijn de jaarlijkse geschatte implementatie- en structurele kosten en besparingen per maatregel en voor het geheel? Graag adequaat en traceerbaar onderbouwd met een p x q berekening.*

Inschatting structurele kosten

Voor de berekening van de structurele (meer)kosten voor de Rechtspraak is bepalend in hoeveel strafzaken ED mogelijk aan de orde komt en wat het effect op de (gemiddelde) behandeltijd in deze strafzaken is:

- de actuele inschatting is dat in iets meer dan 13.000 strafzaken per jaar het opleggen van ED door het OM geëist en door de rechter(s) overwogen zal worden. Deze inschatting volgt uit de historische cijfers over het aantal strafzaken waarin een onvoorwaardelijke gevangenisstraffen met een duur van maximaal 8 maanden is opgelegd, waarbij o.a. jeugdstrafzaken zijn uitgezonderd. Dit aantal is, conform de aanpak in de Scenarioanalyse Slimmer Straffen van Significant (hier te raadplegen), vermindert met een inschatting van het percentage strafzaken dat zich evident niet

leent voor het opleggen van ED (vanwege de aard van het delict en/of de omstandigheden van de verdachte en/of om andere redenen negatief advies vanuit de reclassering)[1];
- in deze strafzaken zullen de rechter(s) en de juridische ondersteuning het reclasseringsadvies over ED moeten bestuderen/voorbereiden en zal het al dan niet opleggen van ED ter zitting en in het vonnis aan de orde komen. Inschatting is dat het behandelen van ED gemiddeld genomen 10 minuten extra behandeltijd van de rechter(s) én van de juridische ondersteuning vraagt. Het betreft extra behandeltijd bovenop de behandeltijd die nu al gemoeid is met het bepalen van de straf(maat)).

Daarnaast is de inschatting dat als gevolg van het Wetsvoorstel het aantal raadkamerzaken bij de gerechten structureel zal toenemen. De verwachting is dat het gaat om een beperkte toename, omdat ED naar verwachting heel gericht zal worden opgelegd (de actuele inschatting is dat het gaat om 10% van de zaken waarin ED naar verwachting wordt opgelegd).

Het verruimen van de maximale op te leggen hoogte van taakstraffen betekent ook dat er meer ruimte komt voor het opleggen van OM-strafbeschikkingen. Conform het beeld uit de scenarioanalyse van Significant is het aantal strafzaken structureel per jaar met 180 zaken verminderd (deze 180 is verdeeld over kanton en EK).

Bovenstaande is doorgerekend cf. de financieringssystematiek van de Rechtspraak. De inschatting is dat de structurele (meer)kosten vanwege de toename van werklast uitkomt op ca. €1,5 mln. per jaar.

Inschatting incidentele kosten
De Rechtspraak verwacht enkel incidentele ICT-kosten (zie beantwoording vraag 11).

11. *Specificeer ICT-kosten binnen zowel implementatie- als exploitatiekosten; vermeld deze apart naast totale jaarlijkse kosten.*

De structurele IT-(beheers)kosten zitten verwerkt in de geldende zaaksprijzen (en daarmee in de berekening van de structurele kosten, zie beantwoording vraag 10).

De incidentele ICT-kosten voor aanpassing GPS worden geraamd op €400.000 (2 sprints) en voor aanpassing NIAS op ca. €20.000. In totaal dus €420.000.

12. *Wat zijn de gevolgen voor de personele capaciteit per schaalniveau?*

Zie beantwoording vraag 10.

13. *Specificeer kosten voor flexibele (externe) inhuur/diensten binnen implementatie- en exploitatiekosten.*

N.v.t.

[1] Het aantal van ruim 13.000 is fors hoger dan het aantal van 5.250 zaken ('geschikt voor ED') zoals genoemd in tabel 2 (p.13) van de scenarioanalyse van Significant. Dit wordt verklaard doordat Significant v.w.b. het aantal straffen is uitgegaan van informatie over *uit te voeren straffen*, terwijl voor de werklast van de Rechtspraak het aantal *(mogelijk) op te leggen straffen* het relevante criterium is (en dat is een fors hoger aantal).

14. *Hoe verhoudt uw kostenraming zich tot het toegekende meerjarige budget?*

In de financieringssystematiek van de Rechtspraak (aantallen: PMJ, prijseffecten: periodieke prijsafspraken met het ministerie van J&V) is nog geen rekening gehouden met de geraamde kosten vanwege het Wetsvoorstel. Ook de *bijzondere* ICT-implementatiekosten - zoals hier aan de orde – zijn nog niet in de meerjarige budgetten meegenomen.

15. *Welke alternatieve financieringsopties of bezuinigingsmaatregelen zijn beschikbaar mocht het budget ontoereikend zijn?*

Bij onvoldoende (extra) budget is het de verwachting dat de doorlooptijden verslechteren en/of dat de voorraden toenemen.

Beheersing

16. Beschrijf top 5 risico's inclusief financiële gevolgen en invloed op tijdsplanning.

Het belangrijkste risico is gelegen in het in acht moeten nemen van de de noodzakelijke IT-implementatietermijn.

17. Hoe worden risico's gemonitord en beheersingsmaatregelen uitgevoerd gedurende tijdens de exploitatiefase?

N.v.t.

18. Welke uitgangspunten hanteert u voor kwaliteitsmanagement tijdens realisatie- en exploitatiefase?

N.v.t.

19. Welke maatregelen heeft u getroffen om gegevensbeveiliging en privacy te waarborgen tijdens informatie-uitwisseling?

N.v.t.

Implementatie en planning

20. Welke stappen moeten worden genomen om tot exploitatie van beoogde taken over te gaan? Geef inzicht in planning en mijlpalen.

N.v.t.

21. Welke mechanismen zijn ingesteld om problemen tijdens de implementatiefase vroegtijdig te identificeren en op te lossen?

N.v.t.